

SKJØTSEL AV DRAGEHODELOKALITETER I NORDRE LAND

TILTAK FOR TRUA ARTER

31. OKTOBER 2023

PLANTER
I VÅTMARK

MENNESKET
I VÅTMARK

INSEKTER
I VÅTMARK

FUGLER
I VÅTMARK

FISK
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

RAPPORT 2023:26

Utførende institusjon:

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS

Prosjektansvarlig:

Lea Hoch

Prosjektmedarbeider:

Andrea Rishatt
Elida Sandneseng
Eir Nerland

Oppdragsgiver:

Statsforvalteren i Innlandet

Kontaktperson:

Victoria Marie Kristiansen

Referanse:

Hoch, L., Rishatt, A., Sandneseng, E., Nerland, E. (2023). Skjøtsel av dragehodelokaliteter i Nordre Land kommune. Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS. (Rapport 2023:26).

Sammendrag:

I 2011 ble det gjennomført en kartlegging av Dragehode (*Dracocephalum ruysciana*) i Nordre Land kommune. På bakgrunn av denne kartleggingen ble det valgt ut spesielt viktige lokaliteter som Dokkadeltaet Våtmarkssenter har som mål å ivareta. Skjøtsel og overvåkning har blitt gjennomført siden 2012.

Denne rapporten gir en oversikt over tidligere arbeid og oppsummerer tiltakene utført i 2023. I tillegg til de tre lokalitetene skjøttet av DNV tidligere ble det valgt ut en ny forekomst der skjøtsel ble igangsatt.

Forsidebilde: Dragehode, L. Hoch 2022

Emneord:

Dragehode, skjøtsel, Nordre Land, Enger, Gaarder, Gamlegutua, Brone

INNHold

Innledning og bakgrunn	4
Lokaliteter, trusselbilde og skjøtsel.....	5
Enger, Nordre Land	5
Kort om lokaliteten.....	5
Trusselbilde.....	5
Gjennomførte tiltak 2013-2022.....	5
Gjennomførte tiltak i 2023	6
Gaarder bruk, Østsinni, Nordre Land	7
Kort om lokaliteten.....	7
Trusselbilde.....	7
Gjennomførte tiltak 2014-2022.....	7
Gjennomførte tiltak 2023	7
Gamlegutua – veikant i Dæhlibygda	9
Kort om lokaliteten.....	9
Trusselbilde.....	9
Gjennomførte tiltak 2013-2022.....	9
Gjennomførte tiltak i 2023	10
Brone Gård, Dæhlibygda, Nordre Land	11
Kort om lokaliteten.....	11
Trusselbilde.....	11
Gjennomførte tiltak 2023	11
Kartlegging av behov for skjøtsel på flere dagehodelokaliteter i Nordre Land	13
Nord for Gamlegutua.....	13
Grandgaard	13
Øvre Sjøk	15
Dyrkamark ved Sogn	15
Øvre Nordsinni ved Sogn	15
Brone	15
Tomlesvea.....	17
Vasslia	17
Videre arbeid.....	18

INNLEDNING OG BAKGRUNN

Dragehode er kategorisert som sårbar (VU) i Norsk rødliste for arter 2021, og regnes som prioritert art jamfør naturmangfoldloven av 2009. Arten er flerårig med greinete røtter som danner mange overflateskudd hvert år. Arten tilhører leppeblomstfamilien og har en karakteristisk og vakker blomst. Dragehode blomstrer i juni, og blomstrer i omtrent tre uker. Arten vokser på berg, i ur og på åpen, veldrenert jord med mye kalk. Arten er lyskrevende, og på rik grunn avhenger den av beite eller slått for ikke å bli utkonkurrert. Andre trusselfaktorer for dragehode er oppdyrking, gjødsling, sprøyting, nedbygging, utskygging og fremmede arter. På grunn av bestandsnedgang i forbindelse med færre leveområder er dragehode oppført på rødlista, og også som norsk ansvarsart på bakgrunn av Bern-konvensjonen.

Det er stadig ikke nok kunnskap om hvilket skjøtselsregime eller hvilke skjøtselsmetoder som best tilfredsstiller behovene til dragehode. Derfor er det et ønske å finne ut mer om arten med bakgrunn i forskjellige former for skjøtsel, og dragehodenes reaksjon på de ulike formene. Det er tidligere vist at skjøtselstiltak som rydding, brenning og senere slått vil kunne ha en forbedrende effekt på forekomstene av den truede arten.

I 2012 ble tre forsøkslokaliteter plukket ut for å prøve ut ulike skjøtselsregimer/-metoder. Dragehode finnes på flere lokaliteter i Nordre Land kommune. Blant flere gode lokaliteter er det varierende hvilken form for skjøtsel (eller mangel på sådan) som blir gjennomført. Felles for de tre lokalitetene DNV har konsentrert seg om, er at de representerer forekomster der det har vært lite eller ingen skjøtselsaktivitet fram til vår/sommer 2013. Alle lokalitetene har tidligere vært brukt som slåttemark og/eller beitemark. I 2023 ble prosjektet utvidet med en lokalitet med dragehode i Dælibygda i Nordre Land. Til fristilling av denne ble det også brukt tilskudd fra et annet dragehodeprosjekt (skjøtsel dragehode By gård i Ringsaker). Midlene ble omdisponert etter avtale med Victoria Kristiansen hos Statsforvalteren.

Erfaringer fra de ulike skjøtselstiltakene skal brukes videre i skjøtselen av de tre lokalitetene, samt i et mulig samarbeid med NIBIO, Statsforvalteren eller andre. Det er ønskelig å fortsette skjøtselen av de tre forsøkslokalitetene her i Nordre Land, og også utvide med eventuelle andre interessante lokaliteter. Dragehode er en svært viktig art både for Nordre Land kommune, Innlandet fylke, samtidig som arten er prioritert på nasjonalt og internasjonalt nivå. Gjennom vårt arbeid vil vi være med å frambringe mer kunnskap om dragehode, og dermed bidra til kunnskapsbasert, enkel og effektiv bevaring av arten.

LOKALITETER, TRUSSELBILDE OG SKJØTSEL

Enger, Nordre Land

Koordinater: EUREF89 6745670, 560015.

Kort om lokaliteten

Svært artsrik lokalitet med stor forekomst av dragehode (figur 1). Har tidligere vært slåtte-mark, og inneholder fortsatt mange arter knyttet til denne naturtypen. Godt egnet til både veiledning og undervisning i forbindelse med dragehode og/eller slåtte-mark, med lett tilgjengelig adkomst og positiv grunneier.

Trusselbilde

Hovedtrusselen er forekomst av store mengder av sibirbjørnekjeks (*Heracleum sphondylium sibiricum* (L.) Simonk.). Gjengroing er en annen trussel, spesielt med gran og løvoppslag. På sikt er det aktuelt å ringbarke flere store osper. Det er også ønskelig å felle noen større grantrær i kantsonen.

Gjennomførte tiltak 2013-2022

Store mengder sibirbjørnekjeks er en trussel for dragehode på Enger. Sibirbjørnekjeks har mest sannsynlig kommet til Enger via jordflytting, har spredt seg over store deler av gårdsbruket, i begge retninger langs fylkesvei 162 og ned mot Dokka naturreservat. Beklageligvis er området nedenfor dragehodelokaliteten etterhvert blitt sterkt begrodd med sibirbjørnekjeks. Ved befaring våren 2013 ble det funnet flere planter av arten der dragehode vokser. Dette viste en negativ utvikling for dragehodelokaliteten.

I 2013 ble sibirbjørnekjeksen sprøytet før blomstring. Det viste seg at forekomsten var større enn først antatt. Av hensyn til miljø har vi valgt å gå bort fra sprøyting som bekjempelsesmetode, og heller bekjempe sibirbjørnekjeks ved hjelp av rotkutting. Ved rotkutting kuttes røttene med en spiss spade 10-20 cm under bakken. Den avkuttede planten ble etterlatt på bakken uten kontakt med jord eller vann, og visnet etter kort tid.

Første rotkutting ble gjennomført i juni 2014, før blomstring. Rotkutting ble gjentatt i juli og august for å bli kvitt etternølere og planter som ble oversett i første runde. Rotkuttingen i juli og august var ikke like arbeidskrevende som den i juni. På de siste rotkuttingene var det derimot endel blomstrende individer. Blomstrende planter ble puttet i tett sekk og levert som restavfall på nærmeste avfallsmottak. Det er langt mindre arbeidskrevende å bekjempe individer som ikke blomstrer, så hyppig rotkutting er en fordel.

Sibirbjørnekjeks som står tett på dragehode kan ikke rotkuttet, da dette kan medføre skade på rotsystemet til dragehode. Ved bekjempelse må man derfor utvise forsiktighet. Kun øverste del av sibirbjørnekjeksen kuttes, resten av roten kan tas opp på høsten.

Bekjempelse av sibirbjørnekjeks som står tett ved dragehode er spesielt viktig ettersom de er direkte fysisk fortrengende, og øker spredningsfaren inn i dragehodelokaliteten.

Rotkutting ble gjennomført i flere omganger i tidsperioden 2015 til og med 2020. I 2020 ble det også ryddet for busker og små trær. Fra og med 2021 anses ikke sibirbjørnekjeks som hovedtrusselen for dragehodeforekomsten lenger og bekjempelsen utover slått ble ikke gjennomført. I 2021 og 2022 ble lokaliteten slått med ryddesag med påmontert trekantblad og tohjulsslåmaskin. Elever fra Dokka VGS deltok på raking og et undervisningsopplegg om dragehode ble avholdt på Enger. Det ble også tatt ned mindre trær langs kantene av dragehodelokaliteten for å utvide arealet som dragehodene potensielt kan spre seg til.

Gjennomførte tiltak i 2023

Siden sibirbjørnekjeks ikke virker like dominerende på dragehodeforekomsten, ble det i 2023 prioritert å bare slå området med dragehodeforekomsten på Enger. Det ble brukt tohjulsslåmaskin og ryddesag med trekantblad til arbeidet. Til tross for bratt terreng og noen steiner fungerte det fint å slå med tohjulsslåmaskin, kun kantsoner ble slått med ryddesag. Traktorstien på nedsiden av dragehodeforekomsten ble også slått for å redusere tilførsel av frø fra næringskrevende arter til dragehodelokaliteten. Elever fra Dokka VGS deltok på raking og et undervisningsopplegg om dragehode ble avholdt på Enger. All plantematerialet ble fjernet fra lokaliteten.

Det er svært ønskelig å få fjernet noen av de større trær også, med her vil grunneieren være til stedet for å kunne ta vare på tømmer med salgsverdi. Lokaliteten har også potensiale for å bli utvidet under strømledningen på oversiden av forekomsten.

Det bør også vurderes å ta en runde med bekjempelse av sibirbjørnekjeks på våren 2024.

GAARDER BRUK, ØSTSINNI, NORDRE LAND

Koordinater: EUREF89 6746772, 558250.

Kort om lokaliteten

En skogteig med gammel slåttemark som ligger omtrent 500 meter fra selve Gårder gård. Dragehodelokaliteten er meget artsrik selv om slått og skjøtsel er opphørt. Stor forekomst av dragehode, hjertegras (*Briza media*), fagerknoppurt (*Centaurea scabiosa*), dunhavre (*Avenula pubescens*) og mange kalkkrevende indikatorarter på slåttemark. Terrengtet er ulendt og småkupert med en kombinasjon av tørrberg, småknauser og tuer. Lokaliteten er vakker under blomstring om sommeren og derfor velegnet i undervisningsøyemed. Kan fungere som viktig korridor og restbiotop i ellers fragmentert landskap.

Trusselbilde

Teigen er i en tidlig gjengroingsfase og med overhengende fare for rask utskygging av lyskrevende arter som dragehode. Tett granskog omkranser lokaliteten. Det er stort oppslag av småtrær og busker på den åpne flaten, samt fortetting i kantsonene. Det er behov for krattrydding og sen slått av lokaliteten.

Gjennomførte tiltak 2014-2022

Lokaliteten ble fotodokumentert og vurdert for første gang sommeren 2014. Det viste seg at lokaliteten er relativt vanskelig og ulendt å slå, og at slått hovedsakelig må gjennomføres med ljå og i noen grad kan utføres med to-hjuls slåmaskin. Dette har endret seg etter et par år med årlig slått og lokaliteten fremstår per i dag som relativt fint å slå med tohjulsslåmaskin. Det er viktig med årlig slått for å holde slåttemarka i hevd og gi dragehodeplantene gode lysforhold, samt å hindre næringstilførsel fra plantematerialet.

Siden ble lokaliteten slått i slutten av august med tohjuls slåmaskin og ljå. Det ble slått godt ut i kantsonene, og enda fremstår nå som en slåttemark uten særlig grad av gjengroing. Hele lokaliteten ble raket, og alt gress ble fjernet etter slått hvert år.

I 2019 ble det gjennomført en omfattende rydding i kantsonen og på slåttemarka. Det ble fjernet både busker og større gran og bjørketrær. Grunneieren har i tillegg til arbeidet utført av DNV hogd noe av skogen på oversiden av slåttemarka.

Antallet dragehodeskudd er nå vesentlig høyere enn ved oppstarten av prosjektet i 2014. Det ser altså ut som om skjøtelsesregimet har god effekt.

Gjennomførte tiltak 2023

Lokaliteten ble slått med tohjulsslåmaskin i august 2023. Alt gress ble bakketørket i en uke og etterpå raket bort og lagt nedenfor i omkringliggende skog. Under arbeidet

deltok elever fra Dokka VGS på raking og et undervisningsopplegg om dragehode og skjøtsel av slåttemarkar.

Det anbefales at enga fortsatt slås og ryddes med jevne mellomrom for å sikre god kontinuitet og redusere gjødslingseffekten fra plantematerialet. Det er også aktuelt å fjerne flere trær både vest og sør for slåttemarka. Men dette må gjennomføres i tett dialog med grunneieren siden noen av grantrærne er virketømmer. Særlig tynning av skogen mellom dragehodeforekomsten og åkeren mot sør vil være veldig fordelaktig.

GAMLEGUTUA – VEIKANT I DÆHLIBYGDA

Koordinater: EUREF89 0554045, 6746618.

Kort om lokaliteten

Veikant langs relativt lite trafikkert vei. Del av et «belte» med dragehodeforekomster som mer eller mindre utgjør en helhetlig bestand langs begge sider av veien. Bestanden er likevel oppdelt av partier uten dragehode. Disse partiene er enten tilført næring i form av biomasse fra krattrydding og lignende. Lokaliteten er brattlendt og har innslag av felt med tørrberg. Lett tilgjengelig dragehodelokalitet da forekomsten finnes tett på lite trafikkert vei, i tillegg til at det finnes flere lokaliteter i nærheten.

Trusselbilde

Hovedtrussel for dragebestanden er gjengroing med rosekratt, busker og trær. Lokaliteten er solvendt. Selv om det foretas kantslått i området, vil armen på alminnelig kantslåttmaskin ikke nå langt nok inn til å gjennomføre en tilfredsstillende slått. Det er også forekomst av dragehode i gammel slåttemark på nedsiden av veien. Det er viktig å ta vare på slike delbestander i Dæhlibygda for å sikre genetisk diversitet.

Gjennomførte tiltak 2013-2022

Det er tradisjon for intervallbasert bråtebrenning/avsviing av veikanter og brattlendt slåttemark i området. Brenning vil kunne virke positivt da mye av humuslaget vil fjernes, og næringsinnholdet begrenses.

Det kan også motvirke gjengroing og utskygging, noe som favoriserer konkurransesvake arter som dragehode. I 2013 ble det derfor gjennomført brenning av dragehodelokaliteten ved Gamlegutua i begynnelsen av mai.

I etterkant av brenning ble lokaliteten hyppig besøkt og fotodokumentert for å følge utviklingen. Resultatene fra 2013 viste at avsviing er en velegnet skjøtselsmetode. Dragehode responderte positivt på avsviingen, og så ut til å opptre med like mange eller flere individer enn før. Brenning virket også hemmende på veksten til bringebær (*Rubus idaeus*) og oppslag av selje (*Salix caprea*) og osp (*Populus tremula*).

Brenning bør gjennomføres med intervaller på 2-5 år. Det ble derfor ikke gjennomført ytterligere skjøtselstiltak i 2014 eller 2015. Lokaliteten ble besøkt og fotodokumentert gjennom begge sesongene. I 2014 ble det registrert positiv effekt av avsviingen, og i 2015 ble det registrert imponerende blomstring av dragehode. I 2016 ble det foretatt en større krattrydding på lokaliteten og alt avfallet ble kjørt vekk for å unngå næringstilførsel.

I 2017 ble det gjennomført brenning av dragehodelokaliteten på nytt. Det ga svært godt resultat med flere dragehodeplanter og fin blomstring i 2018 og 2019.

I 2020 ble det kun ryddet for lauvoppslag og rosekratt på lokaliteten.

Nordre Land brannvesenet utførte avsviing av dragehodeforekomsten på nytt våren 2021. På høsten hadde det kommet opp mye vegetasjon og det ble slått med ryddesag med påmontert trekantblad i oktober 2021.

I 2022 ble området slått med ryddesag i september. All plantematerialet ble rakt sammen, fjernet fra lokaliteten og kjørt til miljøstasjon på Dokka.

Gjennomførte tiltak i 2023

I 2023 ble området slått med ryddesag med påmontert trekantblad. Planteavfallet ble rakt sammen, fjernet fra området og kjørt til miljøstasjon på Dokka.

I 2024 anbefales det å gjennomføre slått igjen på sensommeren for å utarme lokaliteten slik at draghodeplantene kan spre seg videre i området.

BRONE GÅRD, DÆHLIBYGDA, NORDRE LAND

Koordinater: EU89 UTM33 6756807N, 226413Ø

Kort om lokaliteten

Lokaliteten består av en gjengrodd slåttemark eller naturbeitemark som ligger omtrent 100 meter fra selve Brone gård. Dragehodelokaliteten er meget artsrik selv om skjøtsel er opphørt og området domineres av løvtrær og enkelte furu og gran. Stor forekomst av dragehode og mange kalkkrevende indikatorarter på kulturmark. Terrenget er bratt og sørvendt. Øst for området er det en tett granplantasje. Det er mange flere dragehodeforekomster på eiendommen. NINA har to proveflater på området for overvåkning av dragehode (ikke plassert i området som ble skjøttet av DNV)

Trusselbilde

Teigen er i gjenngroing og med overhengende fare for rask utskygging av lyskrevende arter som dragehode. Tett granskog øst for lokaliteten og noen større graner også på sørsiden. Dyrka mark på øvresiden, nord for dragehodeforekomsten. Det er stort oppslag av stubbestyvet bjørk, smågran og busker (einer og roser) på området. Det er stort behov for rydding for å ta vare på dragehodeforekomsten. Sen slått vil kunne motvirke for jøy næringstilførsel fra dyrka mark og lauv.

Gjennomførte tiltak 2023

Det ble valgt ut to av mange dragehodeforekomster på eiendommen som egner seg til fristilling uten å komme i konflikt med granplantasjene eller dyrka mark. Et område på ca. 0,7 daa ble fristilt for smågran, mindre løvoppslag og noen større bjørker og lønn i oktober 2023. Det ble brukt motorsag til hogsten og større trær ble kvitet og stokkene fjernet fra området etter grunneierens ønske. Kun tynnere kvister ble plassert på kvisthaug øst for dragehodeforekomsten i granplantasjen.

I november 2023 er det planlagt å fristille en dragehodeforekomst vest for den første forekomsten skjøttet i oktober. Her er det mest smågran og rosekratt som truer dragehodeforekomsten.

Figur 1 Dragehodelokalitet på Brone som ble fristilt i oktober (1) og som er planlagt fristilt i november (2). Gul trekant markerer deponi av kvist.

Kartlegging av behov for skjøtsel på flere dragehodelokaliteter i Nordre Land

Våren 2022 ble det gjennomført en kartlegging av skjøtselsbehov på flere dragehodelokaliteter i Nordre Land kommune. Under følger en beskrivelse av dragehodeforekomstene som ble besøkt og vurdert med hensyn til skjøtselsbehov.

Nord for Gamlegutua

Flere dragehodeplanter på skrint kalkholdig jord nord for lokaliteten som blir skjøttet av DNV. Mellom forekomstene er det en vei og en stripe med dyrka mark. Forekomsten blir delvis holdt åpen gjennom linjerydding men hogstavfallet fra ryddingen og rosekratt gjør at forekomsten blir truet av nedskygging og næringstilførsel.

Figur 2 Lokalitet med dragehodeforekomst nord for Gamlegutua i mai 2022 (L. Hoch 2022)

Grandgaard

Sør for Østsinni kirke er en gammel lauveng / hagemark med dragehode i sterk gjengroing. Fortsatt engpreg med mange engarter, bla. flekkgisøre, marianøkleblom, ryllik, bergmyte, smørbukk, markjordbær, blåveis, engsoleie, skogstorkenebb, m.m. Gjengroing med rosekratt og lauvoppslag, ikke gran. Flere gamle trær som burde fristilles.

Grandgaard er eid av kommunen og ikke i bruk. Skjøtsel på området vil være høyst aktuelt og kan egne seg godt som samarbeidsprosjekt med frivillige / skoleklasser fra Dokka.

Figur 3 Bilder av naturbeitemark / gammel lauveng på Grandgaard. Lokalitet med få dragehodeplanter men ellers mange engarter i feltsjiktet. Gamle styvingstrær på lokalitet (L. Hoch 2022)

Øvre Sjøk

Dragehodeforekomst på åkerholme i Nordsinni. Grunneier skjøtter forekomsten selv ved å rydde og beite med storfe. Spredning av kunstgjødsel kan påvirke dragehodeforekomsten negativt på sikt.

Figur 4 Åkerholme på Øvre Sjøk blir skjøttet gjennom beite med storfe og rydding som grunneiern utfører selv (L. Hoch 2022)

Dyrkamark ved Sogn

Dragehodeforekomst rett ved dyrka mark i Dælibygda. Hovedtrusselen er næringstilførsel fra dyrka mark. Her bør grunneieren kontaktes for å avklare skjøtselsbehov og eventuelle tiltak for å redusere næringstilførsel.

Øvre Nordsinni ved Sogn

Dragehodeforekomst rett ved veien. Området er åpen og blir delvis slått under kantslått. Ved befaringstidspunktet lo det tømmeresokker på dragehodelokaliteten og det ble ikke observert. Hvis ikke tømmerstokkene fjernes vil denne forekomsten utgå. Grunneieren har blitt kontaktet på grunn av problemstillingen tidligere (G. Høitomt, pers. kommunikasjon).

Brone

Flere dragehodeforekomster på gjengrodd kulturmark. Særlig forekomstene ved veien vil være lett å fristille / skjøtte. Lokaliteten har stor potensiale til å bli utvidet for å

gjenskape et større areal med mer hevdpreg enn i dag. Gjengroing er forårsaket av både tilplanting med gran og opphørt bruk som førte til etablering av lauvtrær. Der områdene har holdt seg åpne er det delvis svært mange dragehodeplanter og andre engplanter igjen. Disse vil på sikt bli utkonkurrert og forsvinne hvis ikke områdene blir skjøttet.

Figur 5 Bilder av området rundt dragehodeforekomst ved Brone. Tydelig kulturmarkspreg men i gjengroing (L. Hoch 2022)

Figur 6 Mange dragahodeplanter ved lokalitet Brone blir kvelt av mer næringskrevende arter og løv på høsten (L. Hoch 2022)

Tomlesvea

Dragehodeforekomst i skråning rett ved gårdsplassen. Skråningen var slått og i god hevd ved befaringsstidspunktet. Ingen behov for ytterlige skjøtselstiltak utover det grunneierne utfører selv.

Vasslia

Ble ikke besøkt under arbeidet i 2022.

Figur 7 Dragehodelokalitet ved Tomlesvea er i god hevd (L. Hoch 2022)

VIDERE ARBEID

Dokkadeltaet Våtmarkssenter ønsker å fortsette arbeidet og oppfølgingen av de fire forsøkslokalitetene. Vi er godt i gang med å kartlegge effekten av ulike skjøtselsmetoder for dragehode, og det er viktig med kontinuitet i skjøtselen. Samtlige tilknyttede grunneierne er positive til tiltakene på deres eiendommer. I praksis vil grunneiere dessverre ha begrenset mulighet til å ta seg av skjøtselsarbeidet selv, ettersom arbeidet er både arbeids- og tidkrevende. For å opprettholde skjøtselen må derfor DNV stå for skjøtselen av disse lokalitetene også i kommende år.

Lokalitetene vil hvert år bli fulgt opp med fotodokumentering, registreringer og overvåking av resultater av skjøtselsregimene beskrevet i skjøtselsplanene for lokalitetene. Skjøtselsplanene vil kunne revideres etter behov eller om skjøtselen må justeres i forhold til artens behov.

Kartlegging av flere dragehodeforekomster i Nordre Land har vist stort behov for ytterlige tiltak. DNV ønsker derfor å utvide skjøtsel av dragehode til flere lokaliteter i framtid.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble etablert som et aksjeselskap i 2008 og eies av kommunene Nordre Land og Søndre Land. DNV tilbyr en rekke miljøfaglige tjenester og har opparbeidet betydelig kompetanse innenfor naturrestaurering, skjøtsel og naturtypekartlegging. Selskapet jobber for at naturmangfoldet ivaretas og brukes på en bærekraftig måte, og formidler dette gjennom nyskapende naturveiledning. Du finner oss ved Dokkadeltaet naturreservat. Våtmarkssenteret har rullerende utstillinger og er åpent for besøkende i sommermånedene.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS Gamlevegen 84, 2879 Odnes Tel: +47 61 10 00 20 E-mail: post@dokkadeltaet.no www.dokkadeltaet.no

